

ANJA BUNDERLA

POSLIKANE PANJSKE KONČNICE

Izdelane po izvirni tradicionalni tehniki
v sveži podobi prvič na ogled po zatonu te ljudske umetnosti.

slikarska razstava

Babji mlin

Človekova žuljenjska pot

Koledniki

Sveti duh

Božjepotna Marija

Petelina peljeta medveda

Blejski grad, Galerija Stolp
1.5. – 31.5.2016, 8.00 – 18.00

Odprtje: torek, 3. 5. 2016 ob 18. uri v Viteški dvorani
na Blejskem gradu
Na odprtju bosta poslikane panjske končnice predstavili
avtorica Anja Bunderla in dolgoletna kustodinja
Čebelarkega muzeja v Radovljici Ida Gnilšak.

ANJA BUNDERLA

je slikarka in čebelarica. Svet poslikanih panjskih končnic jo je prevzel ob delu v Čebelariskem muzeju v Radovljici. Ideje in poslikave izpred več sto let so enkrat enostavne, drugič bolj zapletene, vendar vedno pomensko zahtevne. V to izjemno kulturno dediščino se je mogoče v polnosti uživet le s poznavanjem zgodovine, ljudske umetnosti in čebelarstva, v poznavanju teorije in prakse. Ob proučevanju starih del je Anja začela poustvarjati končnice na način, da so oživele v takšni podobi, kot so bile sveže naslikane pred več sto leti. Vse se začne že z izbiro kvalitetnega lesa in s pridobivanjem barv, ki drugače zažarijo kot tovarniško izdelane. To je prvi korak k izdelavi kakovostnih tradicionalnih poslikanih panjskih končnic. Vsaka roka, vsako delo in vsaka slikarska delavnica imajo svoj značaj. Zanimiv izziv je, kako se potopiti v dušo tistega, ki je ustvaril določeno poslikavo. Takrat je treba spustiti svoja znanja in prepričanja iz svojega telesa in prevzeti energijo drugega ustvarjalnega telesa.

Anja Bunderla (1985-) je profesorica likovne umetnosti. Diplomirala je pod mentorstvom profesorja Tomaža Gorjupa leta 2009 in intenzivno ustvarja od študentskih let. Njen slikarski slog je postal prepoznaven po ilustracijah v knjigi Vilinsko jezero, legendi o nastanku Blejskega jezera. V samozaložbi je v sodelovanju z Grajsko tiskarno izdala knjižico pesmi Slika iz preteklosti – z okolšno, Bled, prekrasen si. V obeh delih je razvidna ljubezen do narave, kulturne dediščine, mitologije, skoraj pozabljenih večšin, starih modrosti in znanj, ki sežejo v različne razsežnosti. V zadnjih letih povezuje čebelarstvo in umetnost. Nazadnje je razstavljala kot soavtorica na enem največjih čebelariskih sejmov v Evropi, februarja 2016 v kraju Székesfehérvár na Madžarskem z edinstveno razstavo Satje – shramba spomina (Kranjske sivke, Brane Kozinc, Anja Bunderla).

Poslikane panjske končnice, izdelane po izvorni tradicionalni tehniki, so v sveži podobi prvič na ogled po zatonu te ljudske umetnosti.

POSLIKANE PANJSKE KONČNICE

Delovna skupina Koordinatorja varstva žive kulturne dediščine je v februarju 2016 obravnavala pobudo Anje Bunderla – prijavljena nesnovna kulturna dediščina Poslikane panjske končnice odgovarja kriterijem in je zato primerna za vpis v Register žive kulturne dediščine.

Ta kulturna dediščina je edinstvena; tradicija, ki je svetovna posebnost, se je začela pri nas, v naši širši okolici. V pobudi je Anja opisala začetke in zgodovino poslikav panjskih končnic, motive in tehnike, značilne samo za to vrsto umetnosti, pa tudi pridobivanje mineralnih pigmentov in s tem izdelavo barv. Poznavanje tega je nujno za kakovostno poustvarjanje.

Poslikane panjske končnice so deščice s panjev, navadno kranjičev. Čebelarji ali slikarji so jih poslikavali z namenom, da bi panje zaščitili pred zlem – tako so slikali apotropične simbole - trutamore, simbole, monograme, svetniške motive. S poslikavanji so zaznamovali določene dogodke, upodabljali so zgodovinske in satirične prizore. Čebelam so želeli pomagati pri orientaciji, čeprav se le-te lahko znajdejo na svoje načine, čebelar je s poslikavami "označil" čebeljo družino in, seveda, čebelar je olepšal dom, sebi pa okrasil okolico, si večal ugled ... Kranjiče so čebelarji postavljali v arhitekturno značilne čebelnjake, ki so se slikovito vključevali v slovensko pokrajino. Ohranjenih je še več kot 3000 poslikanih končnic s 600 različnimi motivi, ki so v javnih in zasebnih zbirkah. Vsak današnji motiv, naslikan na deščico, še ni poslikana panjska končnica. Prevečkrat je le podcenjevanje dediščine.

